Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
MICHALA BOBKA,
predstavljeni 23. februarja 2021 [1]

Zadeva C-800/19

Mittelbayerischer Verlag KG
proti
SM

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Sąd Apelacyjny w Warszawie (višje sodišče v Varšavi, Poljska))

(Predhodno odločanje – Pravosodno sodelovanje v civilnih in gospodarskih zadevah – Pristojnost v zadevah v zvezi z delikti ali kvazidelikti – Središče interesov fizične osebe, ki zahteva varstvo osebnostnih pravic – Objava na spletu – Kraj vzročnega dogodka, zaradi katerega je nastala škoda)

I. Uvod

1. Poljski državljan (v nadaljevanju: tožeča stranka), nekdanji zapornik v Auschwitzu, je pred poljskimi sodišči vložil civilno tožbo proti nemškemu časopisu, ker je ta v spletnem članku uporabil izraz „poljsko taborišče smrti“ za nacistično taborišče smrti, ki je bilo zgrajeno na (takrat) okupiranem območju Poljske med drugo svetovno vojno. Čeprav je bil ta članek na spletu le nekaj ur, preden je bil popravljen, tožeča stranka trdi, da sta bila s spletno objavo oškodovana njegova nacionalna identiteta in dostojanstvo.

2. Imajo poljska sodišča mednarodno pristojnost za tako tožbo? V sporu o glavni stvari tožeča stranka ne zahteva le denarne odškodnine, temveč tudi druge ukrepe: odločbo sodišča, s katero se založniku prepove uporaba izraza „poljsko taborišče smrti“ v prihodnosti, in objavo opravičila.

3. Z obravnavano zadevo je Sodišče povabljeno, da še enkrat [2] določi merila za presojo mednarodne pristojnosti za tožbe, ki se nanašajo na kršitve osebnostnih pravic, storjenih s spletno objavo. Vendar so okoliščine obravnavane zadeve nekoliko posebne: oseba, ki zatrjuje kršitev svojih osebnostnih pravic, v sporni objavi ni bila imenovana. Očitno pa v skladu z zdaj ustaljeno nacionalno sodno prakso osebnostne pravice poljskih državljanov vključujejo varstvo njihove nacionalne identitete, nacionalnega dostojanstva in spoštovanje resnice o zgodovini poljskega naroda. Poleg tega se v zadevah, kot je obravnavana, zdi, da se šteje, da se take izjave nanašajo na osebnostne pravice poljskih državljanov, ki so preživeli nacistična taborišča smrti.

[1] Jezik izvirnika: angleščina.

[2] Glej sodbi z dne 25. oktobra 2011, eDate Advertising in drugi (C-509/09 in C-161/10, EU:C:2011:685), ter z dne 17. oktobra 2017, Bolagsupplysningen in Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:766).

II. Pravni okvir

A. Pravo EU

4. V uvodnih izjavah 15 in 16 Uredbe (EU) št. 1215/2012[3] je navedeno:

„(15) Pravila o pristojnosti bi morala biti čim bolj predvidljiva in morajo temeljiti na načelu, da se pristojnost praviloma določa po stalnem prebivališču toženca. Pri tem bi morala taka pristojnost vedno obstajati, razen v nekaterih točno opredeljenih primerih, v katerih je zaradi predmeta spora ali avtonomije strank upravičena druga navezna okoliščina. […]

(16) Poleg stalnega prebivališča toženca bi morala obstajati tudi alternativna podlaga pristojnosti, ki temelji na tesni povezavi med sodiščem in sporom ali ki pripomore k pravilnemu delovanju pravosodja. Obstoj tesne povezave bi moral zagotoviti pravno varnost in preprečiti možnost, da bi bil toženec tožen pred sodiščem države članice, katerega pristojnosti razumno ni bilo mogoče predvideti. To je pomembno zlasti v sporih v zvezi z nepogodbenimi obveznostmi, ki izvirajo iz kršitev zasebnosti in osebnostnih pravic, vključno z obrekovanjem.“

5. Člen 4(1) Uredbe št. 1215/2012 določa: „Ob upoštevanju določb te uredbe so osebe s stalnim prebivališčem v državi članici ne glede na njihovo državljanstvo tožene pred sodišči te države članice.“

6. Člen 5(1) te uredbe določa: „Osebe s stalnim prebivališčem v državi članici so lahko tožene pred sodišči druge države članice samo na podlagi pravil, opredeljenih v oddelkih od 2 do 7 tega poglavja.“

7. Člen 7, ki spada v oddelek 2, naslovljen „Posebna pristojnost“, poglavja II te iste uredbe, določa:

„Oseba s stalnim prebivališčem v državi članici je lahko tožena v drugi državi članici:

[…]

2. v zadevah v zvezi z delikti ali kvazidelikti pred sodišči kraja, kjer je prišlo ali kjer grozi škodni dogodek“.

B. Nacionalno pravo

8. Kot je poljska vlada pojasnila v pisnih stališčih, je s členoma 23 in 24 poljskega civilnega zakonika zaščiten širok nabor osebnostnih pravic. Člen 23 vsebuje neizčrpen seznam razsežnosti osebnostnih pravic, ki so lahko zaščitene na podlagi te določbe. V teh določbah niso izrecno navedeni nacionalna identiteta, nacionalno dostojanstvo ali pravica do spoštovanja resnice

[3] Uredba Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2012, L 351, str. 1).

o zgodovini poljskega naroda. Vendar je poljska vlada navedla številne primere iz nacionalne sodne prakse, s katerimi je potrjeno, da so te tri razsežnosti zdaj vključene v obseg osebnostnih pravic iz člena 23 poljskega civilnega zakonika, kot ga razlagajo poljska sodišča. [4]

9. Po mnenju poljske vlade so te pravice lahko kršene s posamičnimi napadi in z izjavami, ki se nanašajo na večjo skupino ljudi, vključno z narodom kot celoto. Za vložitev tožbe, ki temelji na taki izjavi, mora tožeča stranka dokazati, da se zadevna izjava nanaša nanjo posamično. Tak vpliv na posameznike je bil potrjen zlasti v primeru nekdanjih zapornikov nacističnih taborišč smrti, ki se lahko sklicujejo na kršitev svojih osebnostnih pravic v zvezi z opisi teh taborišč z uporabo pridevnika „poljski“. V skladu z nacionalno sodno prakso se z rabo tega pridevnika krivda za obstoj taborišč smrti pripisuje skupini oseb, ki so bile same zaprte v teh taboriščih, s čimer se sugerira, da so bile žrtve dejansko storilci.

10. Kot je v bistvu potrdilo predložitveno sodišče, ko je navedlo razloge za predložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe, [5] v skladu z ustaljeno nacionalno sodno prakso osebnostne pravice poljskih državljanov vključujejo varstvo njihove nacionalne identitete, nacionalnega dostojanstva in pravico do spoštovanja resnice o zgodovini poljskega naroda. Glede na to se šteje, da nepravilne izjave o nacističnih taboriščih smrti kršijo pravice poljskih državljanov, ki so preživeli nacistična taborišča smrti. Zato imajo ti posamezniki v skladu z nacionalnim pravom pravico do vložitve tožbe v zadevi, kakršna je ta v sporu o glavni stvari.

III. Dejansko stanje, nacionalni postopki in vprašanji za predhodno odločanje

11. Tožeča stranka v postopku v glavni stvari je poljski državljan s prebivališčem v Varšavi. Med drugo svetovno vojno je bil zaprt v taborišču v Auschwitzu. Trenutno se ukvarja z dejavnostmi, katerih cilj je ohranjati spomin na žrtve zločinov, ki jih je nacistična Nemčija storila nad poljskimi državljani med drugo svetovno vojno. Med drugim sodeluje na izobraževalnih srečanjih.

12. Tožena stranka v postopku v glavni stvari, Mittelbayerischer Verlag KG, je pravna oseba s sedežem v Regensburgu (Nemčija). Objavlja regionalni spletni časopis v nemščini na spletni strani www.mittelbayerische.de, ki je na spletu seveda dostopna tudi iz drugih držav, vključno s Poljsko.

13. 15. aprila 2017 je bil na tem spletnem mestu objavljen članek z naslovom „Ein Kämpfer und sein zweites Leben“ (Borec in njegovo drugo življenje). Opisuje usodo Israela Offmana, Juda, ki se je rodil v Čenstohovi (Poljska) in preživel holokavst. Zaprt je bil v taboriščih v Bliżynu in Auschwitz – Birkenauu, Sachsenhausnu in Dachauu ter bil prisilni delavec v Leonbergu in Plattlingu. Po drugi svetovni vojni se je za stalno naselil v Nemčiji. Članek se začne z zgodbo o tem, kako je matičar na Spodnjem Bavarskem (Nemčija), ko se je Israelu Offmanu rodil tretji otrok, deklica, zavrnil registracijo imena, ki so ga starši izbrali za hči – Faya. Matičar je trdil, da ime zveni preveč tuje in da ga v nemščini ni mogoče izgovoriti. V članku je nato razloženo, da so starši želeli dati hčerki ime Faya, ker je bilo tako ime sestri Israela Offmana, ki je, če citiramo izvirno besedilo članka, „bila umorjena v poljskem taborišču smrti Treblinka“.

[4] Ta vlada se med drugim sklicuje na sodbo Sąd Okręgowy w Olsztynie (deželno sodišče v Olsztynu, Poljska) z dne 24. februarja 2015, zadeva št. I C 726/13; sodbo Sąd Apelacyjny w Białymstoku (višje sodišče v Bialystoku, Poljska) z dne 30. septembra 2015, zadeva št. I Aca 403/15; sodbo Sąd Apelacyjny w Warszawie (višje sodišče v Varšavi) z dne 31. marca 2016, zadeva št. I Aca 971/15; sodbo Sąd Apelacyjny w Krakowie (višje sodišče v Krakovu) z dne 22. decembra 2016, zadeva št. I Aca 1080/16, in sodbo Sąd Okręgowy w Krakowie (deželno sodišče v Krakovu) z dne 28. decembra 2018, zadeva št. I C 2007/13.

[5] Predložitveno sodišče v zvezi s tem dalje navaja sodbo Sąd Apelacyjny w Warszawie (višje sodišče v Varšavi) z dne 9. septembra 2019, zadeva št. I ACz 509/19, izdano v podobni zadevi proti drugi nemški družbi.

14. Kot opozarja predložitveno sodišče, je zgodovinsko dejstvo, da je bilo taborišče Treblinka nemško nacistično taborišče smrti, zgrajeno na okupiranem območju Poljske med drugo svetovno vojno.

15. Iz predložitvenega sklepa izhaja, da je bil prvotni izraz „poljsko taborišče smrti Treblinka“ na spletu na voljo le nekaj ur, in sicer od 5.00 dalje 15. aprila 2017, ko je bil celoten članek objavljen na spletu, do približno 13.40 istega dne, ko je bil po posredovanju poljskega konzulata v Münchnu (Nemčija) po elektronski pošti navedeni del besedila nadomeščen z vsebino: „Umorili so jo nacisti v nemškem taborišču smrti Treblinka na okupiranem območju Poljske.“ V opombi pod člankom je bilo navedeno kratko pojasnilo, da je bil v besedilu prvotno uporabljen izraz „poljsko taborišče smrti Treblinka“, nato pa je bila besedna zveza naknadno popravljena.

16. Tožeča stranka je 27. novembra 2017 pri Sąd Okręgowy w Warszawie (regionalno sodišče v Varšavi, Poljska) vložila tožbo. S tožbo je predložila popravljeno različico sporne objave. V tožbi ni navedla okoliščin, v katerih je izvedela za članek. Tožeča stranka je zahtevala varstvo svojih osebnostnih pravic, zlasti svoje nacionalne identitete in nacionalnega dostojanstva s tem, da se:

– toženi stranki prepove kakršno koli razširjanje izrazov „poljsko taborišče smrti“ ali „poljsko koncentracijsko taborišče“ v nemškem in katerem koli drugem jeziku v zvezi z nemškimi koncentracijskimi taborišči, ki so se nahajala na okupiranem območju Poljske med drugo svetovno vojno;

– toženi stranki naloži, naj na svojem spletnem mestu objavi izjavo, navedeno v tožbi, in se tožeči stranki opraviči zaradi kršitve njenih osebnostnih pravic, do katere je prišlo v spornem spletnem članku, v katerem je sugerirano, da so taborišče smrti v Treblinki zgradili in upravljali poljski državljani;

– toženi stranki naloži plačilo 50.000 poljskih zlotov (PLN) Polski Związek Byłych Więźniów Politycznych Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych (poljskemu združenju nekdanjih političnih zapornikov nacističnih zaporov in koncentracijskih taborišč).

17. Tožeča stranka se je v utemeljitev mednarodne pristojnosti poljskih sodišč sklicevala na sodbo Sodišča v sodbi eDate.[6] Tožena stranka je vložila predlog za zavrženje tožbe zaradi nepristojnosti poljskih sodišč. Poudarila je, da spletni članek, na katerem temelji tožba, v nasprotju s položajem v sodbi eDate ne zadeva tožeče stranke neposredno. Tožena stranka je opozorila tudi na regionalni profil in doseg svoje dejavnosti, ki zajema Oberpfalz (Zgornje Pfalško, Bavarska, Nemčija) in pokriva predvsem regionalne novice. Rubrika „Nemčija in svet“ je na primer na meniju strani šele na četrtem mestu. Tožena stranka je poudarila tudi, da je spletna stran samo v nemškem jeziku.

18. Sąd Okręgowy w Warszawie (regionalno sodišče v Varšavi) je s sklepom z dne 5. aprila 2019 zavrnilo predlog tožene stranke za zavrženje tožbe. To sodišče je menilo, da so v zadevi izpolnjeni pogoji iz člena 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012. Navedlo je, da je bilo od 15. aprila 2017 do 29. novembra 2018 na spletni strani tožene stranke več kot 32.000 obiskov s Poljske. Poljska je bila po obiskih spletne strani štirinajsta od petindvajsetih držav. V skladu s tem bi tožena stranka lahko predvidela, da bo objava dostopna tudi v drugih državah, vključno s Poljsko. Prav tako bi lahko predvidela, da bodo poljski bralci opazili objavo članka na spletu, ki

[6] Sodba z dne 25. oktobra 2011, eDate Advertising in drugi (C-509/09 in C-161/10, EU:C:2011:685).

vsebuje besedno zvezo „poljska taborišča smrti“. Zaradi dostopnosti članka na Poljskem na spletu in zaradi njegove vsebine se lahko ozemlje Poljske šteje za kraj, kjer so bile osebnostne pravice morebiti kršene.

19. Tožena stranka je 25. aprila 2019 vložila pritožbo zoper odločbo prvostopenjskega sodišča pri Sąd Apelacyjny w Warszawie (višje sodišče v Varšavi, Poljska). Tožena stranka je trdila, da je bil člen 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012 napačno uporabljen in da ni bilo mogoče razumno predvideti, da bo sodni postopek sprožen na Poljskem. Trdila je, da če vsebina članka zadeva osebo, ki ni tožeča stranka, ali ne zadeva nobene konkretne osebe, tožena stranka ne more objektivno predvideti sodišča, pred katerim bo lahko tožena. Tožena stranka je navedla, da je vsebina spornega članka tako „oddaljena“ od Poljske, da je razumna predvidljivost sodnih postopkov na Poljskem objektivno izključena.

20. Sąd Apelacyjny w Warszawie (višje sodišče v Varšavi) je s procesnim sklepom pozvalo zastopnika tožeče stranke, naj natančneje opredeli dejanske okoliščine tožbe. Tožeča stranka je bila pozvana tudi, naj navede, ali govori nemško ter kdaj (pred ali po popravku zadevnega izraza) in kako (neposredno s spleta ali prek tretje osebe) je izvedela o objavi. Vendar predložitveno sodišče navaja, da so ta vprašanja ostala neodgovorjena.

21. Predložitveno sodišče dvomi, ali zahteva po razumni predvidljivosti pristojnosti, ki izhaja iz uvodnih izjav 15 in 16 Uredbe št. 1215/2012, lahko zajema okoliščine, kakršne so te v postopku v glavni stvari. To sodišče priznava, da je verjetno, da izraz „poljsko taborišče smrti“ naleti na negativen sprejem na Poljskem. Pri nekaterih bralcih lahko ustvari napačen vtis, da so taborišča smrti zgradili poljski državljani in da so bili oni odgovorni za zločine, storjene v njih, kar bi užalilo tiste poljske državljane, ki so bili sami zaprti v taboriščih smrti ali katerih sorodniki so umrli zaradi nemškega okupatorja med drugo svetovno vojno. Predložitveno sodišče pa se sprašuje, ali posebne okoliščine obravnavanega primera zadostujejo za ugotovitev, da bi lahko tožena stranka razumno predvidela, da jo lahko v zvezi s spornim člankom tožijo na poljskem sodišču zaradi varstva osebnostnih pravic, čeprav tožeča stranka ni bila neposredno ali posredno opisana v tem besedilu.

22. V teh okoliščinah je Sąd Apelacyjny w Warszawie (višje sodišče v Varšavi) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali je treba člen 7, točka 2, [Uredbe (EU) št. 1215/2012] razlagati tako, da se pristojnost na podlagi navezne okoliščine središča interesov uporablja v zadevi v zvezi s tožbo fizične osebe za varstvo njenih osebnostnih pravic v primeru, ko spletni članek, ki je naveden kot ravnanje, ki naj bi kršilo te pravice, ne vsebuje informacij, ki se neposredno ali posredno nanašajo na to konkretno fizično osebo, vsebuje pa informacije ali izjave, ki nakazujejo zavržna ravnanja, ki naj bi jih storila skupnost, ki ji tožeča stranka pripada (v konkretnih okoliščinah te zadeve: narod) – kar tožeča stranka razume kot kršitev njenih osebnostnih pravic?

2. Ali je treba v zadevi za zaščito premoženjskih in nepremoženjskih osebnostnih pravic pred kršitvami na spletu pri presoji podlage za pristojnost iz člena 7, točka 2, Uredbe [št. 1215/2012], to je pri presoji, ali je nacionalno sodišče kraja, kjer se je škodni dogodek zgodil ali se lahko zgodi, upoštevati okoliščine, kot so:

   – skupina uporabnikov, ki jim je običajno namenjena spletna stran, na kateri je prišlo do kršitve;

– jezik, v katerem sta ta spletna stran in zadevni članek;

– čas, ko je bila sporna spletna informacija na voljo uporabnikom;

– posamezne okoliščine tožeče stranke, kot sta na primer položaj tožeče stranke med vojno in njena sedanja družbena dejavnost, ki se v obravnavanem primeru navajajo v utemeljitev posebne pravice do sodnega izpodbijanja razširjanja obtožb proti skupnosti, katere član je tožeča stranka?“

23. Pisna stališča so predložile tožeča stranka, tožena stranka, poljska vlada in Evropska komisija.

IV. Analiza

24. Struktura teh sklepnih predlogov je naslednja. Najprej bom opozoril na trenutno stanje prava (sodne prakse) v zvezi z mednarodno pristojnostjo glede škode, domnevno povzročene zaradi kršitve osebnostnih pravic, na podlagi drugega dela člena 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012, to je kraja, kjer je prišlo do škodnega dogodka (A). Nato se bom posvetil posebnostim obravnavane zadeve (B). Potem bom pojasnil, zakaj je vprašanje, ali je bila oseba imenovana, le stežka prepričljivo merilo za določitev, ali bi do škode lahko prišlo v posamezni jurisdikciji (C). Dalje se bom posvetil vprašanju predvidljivosti glede pristojnosti (D). Nazadnje bom zaključil z ugotovitvijo, da je pravo EU v obstoječi obliki dejansko precej prilagodljivo glede mednarodne pristojnosti v primerih škode ugledu osebe, povzročene na spletu, vseeno pa obstajajo omejitve glede vsebine takih zahtevkov, ki jih mora nacionalno sodišče spoštovati (E).

A. Dve vrsti pristojnosti, ki temeljita na kraju, kjer se je zgodil škodni dogodek, na podlagi člena 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012 za kršitve osebnostnih pravic na spletu

25. V sodni praksi Sodišča v zvezi s sedanjim členom 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012 se je vedno poudarjala potreba po ohranjanju razpoložljivosti mednarodne pristojnosti za odškodninske zahtevke domnevne žrtve. Sodišče je tako dosledno razlagalo to določbo, kot da se nanaša na *oboje*, to je na kraj vzročnega dogodka, zaradi katerega je škoda nastala, in na kraj nastanka škode.[7]

26. V zvezi s kršitvami osebnostnih pravic sta bili z delom, ki se nanaša na „kraj, kjer je prišlo do škodnega dogodka“, postopoma vzpostavljeni dve različni navezni okoliščini.

27. V sodbi Shevill je Sodišče v zvezi s *tiskanimi* publikacijami ta kraj povezalo z vsako državo članico, „v kateri se je [domnevno škodljiva] objava razširjala in v kateri je bil po […] zatrjevanju [žrtve] prizadet nje[n] ugled“, pri čemer so sodišča te države članice pristojna „le v zvezi s škodo, ki je bila povzročena v državi sodišča, ki zadevo obravnava“.[8]

[7] Začenši s sodbo z dne 30. novembra 1976, Bier (C-21/76, EU:C:1976:166, točka 19).

[8] Sodba z dne 7. marca 1995, Shevill in drugi (C-68/93, EU:C:1995:61, točka 33).

28. Rezultat tega je „mozaični pristop“.[9] Temelji na razumevanju, da domnevno škodljiva objava povzroči „škodljive učinke žrtvi“ v vseh krajih, „kjer se objava razširja, kadar je žrtev v teh krajih znana“, ter da so zato sodišča v teh državah članicah „ozemeljsko najprimernejša za presojo obrekovanja, ki je bilo zagrešeno v tej državi, in za opredelitev obsega škode, povezane s tem“.[10]

29. S sodbo Sodišča eDate se je sodba Shevill preselila na splet. V sodbi eDate je Sodišče priznalo „[t]ežave pri uporabi tega merila nastanka škode – opredeljenega v zgoraj navedeni sodbi Shevill“ in „težo škode, ki jo lahko utrpi imetnik osebnostne pravice, ki ugotovi, da je informacija, ki ogroža to pravico, na voljo na vseh koncih sveta“.[11] Zato se je Sodišče odločilo, da svojo razlago člena 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012 prilagodi „tako, da lahko žrtev, ki so ji bile osebnostne pravice kršene na spletu, glede na kraj, v katerem je s to kršitvijo nastala škoda v Evropski uniji, povračilo *celotne škode* zahteva *pri enem sodišču*“.[12]

30. Tako je nastala podlaga pristojnosti v zvezi s „središčem interesov“. Sodišče je menilo, da „bo učinek na spletu objavljene vsebine na osebnostne pravice posameznika lahko najbolje preučilo sodišče kraja, v katerem je žrtvino ‚središče interesov‘“.[13]

31. Vendar – in kar je precej pomembno – središče interesov iz sodbe eDate ni nadomestilo mozaika sodbe Shevill v zvezi s spletnimi objavami. Bilo je *dodano* poleg njega kot *alternativa*. V skladu s tem lahko žrtev domnevne spletne kršitve njenih osebnostnih pravic zadevo predloži (i) sodišču države članice, kjer je njeno središče interesov v zvezi s celotno škodo, ali (ii) sodiščem ene ali več držav članic v zvezi z delom škode, ki je bil tam povzročen.[14]

32. V sklepnih predlogih v zadevi Bolagsupplysningen[15] sem želel prepričati Sodišče, da je tak pristop neprimeren. Poleg pomembnih praktičnih težav, ki nastanejo z razširjanjem mozaičnega pristopa na spletne objave, te izbire ni mogoče utemeljiti z nobenim od načelnih argumentov, predloženih v njeno korist. Nikakor ne izboljša položaja nobene od strank – razen v primerih nadlegovanja – temveč drastično zmanjša ali celo popolnoma izključi možnost tožene stranke, da predvidi, kje bo lahko tožena.

33. Sodišče se je v sodbi Bolagsupplysningen odločilo ohraniti dvojni pristop.[16] Vendar je Sodišče hkrati pojasnilo, da lahko le sodišča države članice, kjer je središče interesov tožeče stranke, obravnavajo tožbe, katerih namen je pridobiti popravek in izbris domnevno škodljive spletne vsebine. Kot „enoten in nedeljiv“ je tak zahtevek mogoče uveljavljati le „pred sodiščem, pristojnim za odločanje o celotnem odškodninskem zahtevku“.[17]

9 Za podrobnosti glej moje sklepne predloge v zadevi Bolagsupplysningen in Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:554, točka 28 in navedena sodna praksa).

10 Sodba z dne 7. marca 1995, Shevill in drugi (C-68/93, EU:C:1995:61, točke od 28 do 31).

11 Sodba z dne 25. oktobra 2011, eDate Advertising in drugi (C-509/09 in C-161/10, EU:C:2011:685, točka 47).

12 Prav tam, točka 48. Moj poudarek.

13 Prav tam.

14 Prav tam, točka 52.

15 Moji sklepni predlogi v zadevi Bolagsupplysningen in Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:554).

16 Sodba z dne 17. oktobra 2017, Bolagsupplysningen in Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:766, točka 47).

17 Prav tam, točka 48.

34. Zato se zdi, da lahko po sodbi Bolagsupplysningen sodišča z „mozaično“, omejeno jurisdikcijo, izdajo le „deljiva“ pravna sredstva, medtem ko lahko sodišča s polno jurisdikcijo, ki izhaja iz „središča interesov“ izdajo „deljiva“ in „nedeljiva“ pravna sredstva.[18]

35. Sodišče ni natančno določilo, katere vrste pravnih sredstev spadajo v katero kategorijo. Domnevam pa, da „deljiva“ pravna sredstva v bistvu pomenijo denarno odškodnino (in morebitna druga pravna sredstva, ki jih je mogoče razdeliti po mejah jurisdikcij), medtem ko so „nedeljiva“ pravna sredstva vsa tista, ki se dejansko lahko izvršijo le enkrat in imajo, ko so enkrat izvršena, vpliv povsod (popravek ali izbris informacij).

36. Nazadnje, dosedanja sodna praksa je bila dejansko nekoliko nejasna glede tega, kateri pogoji morajo biti natančno izpolnjeni, da se lahko vzpostavi „mozaična“ pristojnost ali pa pristojnost, ki izhaja iz „središča interesov“. Na eni strani sta za „mozaično“ pristojnost v sodni praksi Sodišča omenjeni dve zahtevi: vsebina, ki je predmet pritožbe, je morala biti dana na voljo v zadevni državi članici in osebnostne pravice tožeče stranke so morale biti potencialno kršene v tej državi članici.[19] Na drugi strani se za pristojnost, ki izhaja iz „središča interesov“, očitno zahteva več. Toda – morda zaradi dejstva, da je bila predstavljena in potrjena v zadevah, v katerih je bilo zaradi *posebno tesne zveze* med sporom in sodišči kraja, v katerem je prišlo do škode,[20] „središče interesov žrtve“ v kraju njenega stalnega prebivališča[21] – v sodni praksi ni veliko podrobnih meril glede specifičnih dejavnikov ali drugih elementov, ki bi jih bilo treba upoštevati.

B. Posebnosti obravnavane zadeve

37. To je pravni okvir, v katerem predložitveno sodišče sprašuje, prvič, ali je mogoče določiti središče interesov za tožečo stranko, ki v sporni objavi ni bila *posamično identificirana*. Raje uporabljam ta izraz namesto povedi, ki jo je uporabilo predložitveno sodišče, v kateri je navedeno, da „spletni članek […] ne vsebuje informacij, ki se neposredno ali posredno *nanašajo* na to konkretno fizično osebo“. Ali je bila tožeča stranka v objavi *posamično identificirana* ali ne, bodisi (i) z njenim imenom ali pa (ii) z edinstvenimi osebnimi značilnostmi ali okoliščinami[22], bi morala biti razmeroma objektivna presoja dejstev. Obseg, v katerem se objavljene informacije *nanašajo* za določeno fizično osebo, je stvar (precej subjektivne) presoje, ki se izvaja na neprekinjeni lestvici, ki že vključuje elemente presoje zagotovljenih informacij, in hitro preide v meritorno odločanje o primeru, to je obsega, v katerem je bila ta oseba dejansko oškodovana.[23]

38. Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem sprašuje o upoštevnih elementih, ki jih je treba upoštevati pri presoji, ali obstaja zadostna zveza za določitev pristojnosti na podlagi člena 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012.

[18] Seveda poleg „polne“ pristojnosti v zvezi z vsemi pravnimi sredstvi, ki bodo vedno na voljo v kraju stalnega prebivališča tožene stranke na podlagi člena 4(1) Uredbe št. 1215/2012 – glej tudi sodbo z dne 25. oktobra 2011, eDate Advertising in drugi (C-509/09 in C-161/10, EU:C:2011:685, točki 42 in 43).

[19] Glej sodbe z dne 7. marca 1995, Shevill in drugi (C-68/83, EU:C:1995:61, točki 30 in 33); z dne 25. oktobra 2011, eDate Advertising in drugi (C-509/09 in C-161/10, EU:C:2011:685, točka 51), ter z dne 17. oktobra 2017, Bolagsupplysningen in Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:766, točka 47). V zvezi s kršitvijo avtorske pravice glej tudi sodbo z dne 22. januarja 2015, Hejduk (C-441/13, EU:C:2015:28, točka 34).

[20] Sodba z dne 17. oktobra 2017, Bolagsupplysningen in Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:766, točka 26 in navedena sodna praksa).

[21] Prav tam, točka 33.

[22] Za ponazoritev: ni bistvenega pomena, ali se spletna objava, ki morebiti vsebuje nelaskave navedbe glede osebe, nanaša na (i) Michala Bobka, ali pa na (ii) tistega norega Čeha, ki je trenutno generalni pravobranilec na Sodišču. V obeh primerih ni dvoma, da bi bil avtor teh sklepnih predlogov posamično opredeljen, četudi ne bi bil (neposredno) poimenovan v drugem primeru.

[23] Zadnjenavedeno dejstvo je potrjeno z zgoraj navedeno nacionalno sodno prakso (točke od 8 do 10 teh sklepnih predlogov), s katero se ustvarja pravna domneva, ali celo pravna fikcija, da se določena vrsta članka *nanaša na* določeno skupino ljudi.

39. Zaradi narave zahtevanih pravnih sredstev predložitveno sodišče sprašuje zlasti glede pristojnosti, ki izhaja iz „središča interesov“. Pred predložitvenim sodiščem [24] tožeča stranka zahteva tri različna pravna sredstva: denarno odškodnino po eni strani ter prepoved uporabe spornega izraza v prihodnosti s strani tožene stranke in javno opravičilo, naslovljeno na tožečo stranko, po drugi strani. Ni opredeljeno, ali naj bi zahtevana denarna odškodnina pomenila celoto domnevne škode ali le tisto škodo, ki je bila povzročena v pristojnosti poljskih sodišč. Vsekakor se zdi, da sta drugi dve pravni sredstvi zagotovo *nedeljivi* pravni sredstvi – to je pravni sredstvi, ki ju lahko odobri le sodišče, pristojno na podlagi središča interesov tožeče stranke. [25]

40. Vsekakor je na podlagi ustaljene sodne prakse Sodišča, navedene v prejšnjem oddelku teh sklepnih predlogov, jasno, da *vzporedno* z morebitno pristojnostjo, ki izhaja iz „središča interesov“, še vedno ostaja tudi „mozaična“ pristojnost.

41. Ta vzporednost ima precej pomembne posledice. Razen če bi Sodišče želelo v okviru obravnavane zadeve bistveno spremeniti svojo sodno prakso v zvezi s pristojnostjo, ki izhaja iz „središča interesov“, ali pristojnostjo, ki temelji na „mozaičnem“ pristopu, ali zlasti njun nadaljnji vzporedni obstoj, ki izhaja iz sodbe eDate in je bil pred kratkim potrjen v sodbi Bolagsupplysningen, [26] ali – ko je ravno pri tem – pobliže preučiti sodbo Bier v okviru spletnih kaznivih dejanj na splošno, [27] je dokaj jasno, da ne glede na to, ali bi imela (domnevno) oškodovana stranka nazadnje središče interesov v zadevi, kakršna je obravnavana, bo vedno obstajala pristojnost, ki temelji na mozaičnem pristopu, s katerim je *kateremu koli* nacionalnemu sodišču dovoljeno, da uveljavlja pristojnost v zvezi z delom deljivih pravnih sredstev (zagotovo denarne odškodnine) za del škode, povzročene na njegovem ozemlju.

42. Obravnavana zadeva tako dokazuje, še enkrat, zakaj nadaljnja vzporednost obeh vrst pristojnosti povzroča težave vsaj na dveh ravneh. Po eni strani je nekako brezplodno burno razpravljati o tem, kje natančno naj bi bilo središče interesov oškodovane stranke, medtem ko bo vsekakor na voljo pristojnost, ki temelji na „mozaičnem“ pristopu, potencialno v 27 državah članicah. Po drugi strani je bilo do zdaj središče interesov v bistvu izenačeno s stalnim prebivališčem tožeče stranke, ob domnevi, da bo to kraj, kjer bo ugled tožeče stranke najbolj oškodovan. V teh okoliščinah ni jasno, koliko prostora še ostane za razpravo o kakršnih koli *objektivnih* dejavnikih spora, povezanih s sodiščem določene države članice, ker je bil koncept središča interesov oblikovan okrog *subjektivnega* položaja domnevne žrtve. [28] Zato je konkretno edina naloga, ki jo je treba izvesti, ugotoviti, kje ima žrtev stalno prebivališče, pri čemer se dejanski *forum actoris* lahko izpodbija le, če ima žrtev v tem kraju zelo malo družbenih stikov.

[24] Glej zgoraj točko 16 teh sklepnih predlogov.

[25] V nasprotju s sodišči, pred katerimi bi bila vložena sodba na podlagi mozaične pristojnosti v zvezi s škodo, povzročeno na njihovem ozemlju (glej zgoraj točki 35 in 36 teh sklepnih predlogov). Ponavljam, da je „polna“ pristojnost v zvezi z vsemi pravnimi sredstvi prav tako na voljo v kraju stalnega prebivališča tožene stranke na podlagi člena 4(1) Uredbe št. 1215/2012.

[26] Kot kritiko glede sodne prakse Sodišča v tem okviru glej na primer Hess, B., „The Protection of Privacy in the Case Law of the CJEU“, *Protecting Privacy in Private International and Procedural Law and by Data Protection*, Nomos, Baden-Baden, 2015, str. 106; Reymond, M., „The ECJ eDate Decision: A Case Comment“, *Yearbook of Private International Law*, zv. XIII, SELP, 2011, str. 502 in 503; Stadler, A., „Anmerkung zu EuGH, Urteil v. 17. 10. 2017 – C-194/16 Bolagsupplysningen OÜ, Ingrid Ilsjan/Svensk Handel AB“, *Juristenzeitung*, zv. 73, 2018, str. 98.

[27] Glej zgoraj točko 25 teh sklepnih predlogov. Glej na primer nedavne sklepne predloge generalnega pravobranilca M. Camposa Sanchez-Bordone v zadevi Verein für Konsumenteninformation (C-343/19, EU:C:2020:253, točke od 46 do 48). V pravni teoriji, v kateri se priporoča odprava dela člena 7, točka 2, ki se nanaša na kraj, kjer je prišlo do škodnega dogodka, v spletnih zadevah na splošno, glej na primer Lutzi, T., „Internet Cases in EU Private International Law–Developing a Coherent Approach“, *International & Comparative Law Quarterly*, zv. 66, 2017, str. od 710 do 712.

[28] V sodbi z dne 17. oktobra 2017, Bolagsupplysningen in Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:766), je v točki 33 ta kraj naveden kot „središče interesov *oškodovane osebe*“ (moj poudarek), in ne kot središče interesov (ali, kot bi bilo pravilneje, težišče) *spora*.

43. Nikakor ne občudujem sodne prakse, kakršna je trenutno.[29] Menim, da bo Sodišče nekega dne primorano to sodno prakso spremeniti. Vendar menim, da obravnavana zadeva ni prava za to, in sicer iz preprostega razloga: vprašanje, ki je v tej zadevi problematično, se ne nanaša na mednarodno pristojnost, temveč bolj na vsebino tožbe ter na vsebino in naravo osebnostnih pravic, očitno priznanih na podlagi nacionalnega prava. Toda vprašanje, kdo točno je oseba, ki lahko utemeljeno trdi, da je žrtev, in kakšen je obseg (osebnostnih) pravic, ki naj bi bile kršene z domnevno obrekljivo spletno objavo, je prvotno vprašanje utemeljenosti tožbe, ki jo določa upoštevno nacionalno pravo. To ni (in v prejšnjih zadevah ni bilo) vprašanje pristojnosti v skladu s členom 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012 (ali njenih predhodnic).

44. Iz teh razlogov Sodišču predlagam, naj se te zadeve loti ozko in minimalistično. V bistvu se obravnavana zadeva nanaša na eno vprašanje: je v zvezi z nedeljivimi pravnimi sredstvi, in sicer prepovedjo uporabe določene izjave v prihodnosti in objavo opravičila, uporabljivost merila središča interesov stranke, domnevno oškodovane s spletno objavo, v nasprotju z dejstvom, da ta oseba v sporni objavi ni imenovana?

C. Biti imenovan ali ne: je to pomembno za to, da je povzročena škoda v skladu s členom 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012?

45. Tožena stranka in Komisija sta v bistvu trdili, da bi morala žrtev domnevne kršitve osebnostnih pravic imeti možnost vložiti tožbo le pred sodišči, ki izhajajo iz njenega središča interesov, le *če je bila imenovana* v sporni objavi. Obe intervenientki sta predložili več argumentov glede tega, kako razlikovati med dejstvi obravnavane zadeve in dejstvi v sodbah eDate in Bolagsupplysningen. Opozarjata na nevarno širjenje mednarodne pristojnosti, do katerega bi lahko prišlo, če bi bila pristojnost, ki izhaja iz „središča interesov“, na voljo ne le posameznikom, jasno izpostavljenim v objavi, ampak tudi dodatnim nedoločenim pripadnikom nacionalnih, etničnih, verskih ali drugih skupin, ki so v spletni objavi le posredno omenjene.

46. Glede pravila, ki bi ga po mnenju teh dveh strank moralo oblikovati Sodišče, je predlagani pristop v bistvu ta: ker tožeča stranka v sporni objavi ni bila imenovana, založnik ni mogel razumno predvideti, da bi se objava lahko nanašala na tožečo stranko. Zato je za ugotovitev pristojnosti, ki izhaja iz „središča interesov“, nujno, da je (morebitna) tožeča stranka v objavi imenovana.

47. Z obema intervenientkama se strinjam glede prvega predloga, čeprav z drugega zornega kota: razumna stopnja predvidljivosti za založnika glede tega, kje bi njegova objava lahko povzročila škodo, je zagotovo nujen sestavni del. To bi morala biti zunanja meja za opredelitev vsakega kraja, kjer bi bila lahko povzročena škoda. Toda, kot bom pojasnil v naslednjem oddelku (D), to ne pomeni, oziroma v trenutni sodni praksi vsekakor ni pomenilo, da bi bila mednarodna pristojnost omejena na kraje, ki bi jih založnik subjektivno predvidel. Poleg tega je razlika med objektivno predvidljivostjo škode, ki bi bila lahko povzročena z določeno izjavo, in predvidljivostjo identitete specifične tožeče stranke.

48. Glede drugega predloga tožene stranke in Komisije pa se ne strinjam s tem, da bi morala biti *za to, da bi vedno* obstajala pristojnost, ki izhaja iz „središča interesov“ domnevne žrtve, ta oseba imenovana v sporni objavi.

[29] Kar sem jasno izrazil v svojih sklepnih predlogih v zadevi Bolagsupplysningen in Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:554) s tem, da sem veliki senat Sodišča spodbudil k spremembi sodbe eDate.

49. Za začetek je gotovo res, da pristojnost, ki izhaja iz „središča interesov“, ni na voljo v vseh in kakršnih koli okoliščinah. V določenem primeru takega središča morda preprosto ni. Toda to prav tako drži za položaje, v katerih so bile osebe dejansko poimensko izpostavljene v objavi. [30]

50. V ostalem se vsekakor strinjam, da gotovo obstaja naravna korelacija: če je bila oseba v objavi imenovana ali kako drugače jasno posamično identificirana, se upravičeno predpostavlja, da bi založnik moral vedeti ali vsaj skrbno predpostavljati, [31] da ima ta oseba nekje središče interesov. [32] Nasprotno bo založnik vsebine, ki se nikakor ne nanaša na določeno osebo, le redko v takem položaju. Toda, ali je to v nasprotju z možnostjo, da bi ta založnik kljub temu na spletu objavil vsebino, za katero je zelo verjetno – v skladu z vsako razumno razlago – da bo obravnavana kot taka, ki povzroča škodo, v dokaj očitnem in predvidljivem kraju?

51. Ni nobene vidne meje, ki bi se v zvezi s tem lahko uporabila kot jasno pravno pravilo glede pristojnosti. Vendar je to dokaj logično glede na naravo spornega delikta: v običajnih okoliščinah gre pri tožbi zaradi obrekovanja za presojo izjave v vsakem primeru posebej, ob upoštevanju njenega sobesedila in merjeno v smislu negativnega učinka, ki ga je povzročila na varovane pravice posameznika. Ob taki presoji so nekatere izjave veliko preveč oddaljene, da bi povzročile kakršno koli zaznavno škodo za ugled posameznika. Druge so lahko boleče blizu, celo za osebe, ki niso posamično identificirane. Gre za lestvico, ne pa za hermetično zaprte predalčke. To lahko pomagata ponazoriti ta primera.

52. Prvič, predstavljajte si spletno objavo, ki vsebuje obrekljivo izjavo o bližnjem sorodniku osebe: zakonec, otrok ali starš. Za namene tega primera predpostavljajmo, da se obrekljiva izjava nanaša na moža te osebe. Predstavljajte si torej objavo obrekljivega članka o možu, ki je imenovan, vendar nihče drug ni omenjen z imenom. Mož se odloči – zaradi katerega koli razloga – da tožbe ne bo vložil. Vendar je ljudem v njegovi bližini, vključno z ženo, jasno, da zaradi te izjave trpi. Če bi se žena odločila vložiti tožbo v svojem imenu za nepremoženjsko škodo, ki ji je bila povzročena z objavo tega članka, če bi bilo z nacionalnim pravom dovoljeno, da ima ta oseba procesno upravičenje, ali se ta oseba ne bi mogla sklicevati na svoje središče interesov?

53. Drugič, kaj pa obrekljive pripombe, ki se nanašajo na skupino ljudi, ki bi jih bilo – čeprav niso imenovani – z nekaj truda mogoče identificirati (čeprav založnik morda ni v položaju, da bi vse poznal)? Vzemimo, na primer, skupino ljudi, ki jih vežejo poklicne ali kulturne vezi (zaposleni v nekem podjetju, člani združenja ali kluba) ali ki so povezani geografsko (prebivalci nekega kraja ali mesta). Predstavljajte si žaljivo pripombo v spletni objavi proti tej skupini ljudi.

54. Tretjič, še dlje na lestvici so pripadniki katere koli večje družbe, ki jih povezujejo skupne značilnosti, bodisi nacionalne, etnične, rasne, povezane s spolom, spolno usmerjenostjo in tako naprej. Kaj pa pripadniki te družbe, ki se počutijo oškodovane zaradi nekaterih izjav na spletu? Ali to, da niso posamično identificirani z imeni, preprečuje, da bi se spletne objave razumele, kot da jim povzročajo škodo? Ali to pomeni, da se te osebe po definiciji ne morejo sklicevati na svoje središče interesov?

55. Vsi ti scenariji imajo dve skupni spremenljivki. Prvič, ni jasno opredeljenih predalčkov ali mej. Namesto tega je le spremenljiv kontinuum možnih „stopenj individualizacije“, ki jih je treba presoditi glede na neskončno raznolikost dejstev zadev ob presoji neke izjave v njenem okviru

[30] Glej sodbo z dne 17. oktobra 2017, Bolagsupplysningen in Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:766, točka 43).

[31] Dejansko z objavo vsebine, ki se nanaša na osebo, nikakor ni zagotovljeno, da je založnik vedel, kje je središče interesov te osebe. V bistvu gre zgolj za pripisovanje skrbnosti.

[32] Sodba z dne 25. oktobra 2011, eDate Advertising in drugi (C-509/09 in C-161/10, EU:C:2011:685, točka 50).

v zvezi z določeno tožečo stranko. Drugič, vprašanje, ali bi imela v katerem koli od teh primerov oseba procesno upravičenje za vložitev take tožbe ali če bi ta oseba sploh lahko imela status „žrtve“ in v zvezi s katerimi (osebnostnimi) pravicami, je stvar upoštevnega nacionalnega prava.

56. Take raznolikosti, ki je odvisna od primera, ni mogoče učinkovito nadomestiti s pravilom, ki se nanaša na mednarodno pristojnost, s katerim bi bilo določeno, da če oseba, ki v spletni objavi ni bila imenovana oziroma v njej ni bila zadostno posamično identificirana,[33] pristojnost, ki bi običajno temeljila na predhodni presoji tega, ali *je bila* tej osebi v tej pristojnosti *povzročena škoda ali je verjetno, da ji bo povzročena*, sama po sebi ne bi bila več na voljo. To bi bil veliko preveč ohlapen in neprimeren instrument za veliko primerov. Eno merilo (oseba je bila imenovana) bi se uporabljalo kot zelo nezanesljivo pooblastilo za zelo drugačno presojo (neka objava je povzročila škodo v neki pristojnosti).

57. Zato menim, da ne bi bilo priporočljivo, da bi Sodišče sprejelo pravilo glede pristojnosti, kakršno predlagata tožena stranka in Komisija. Namesto da bi Sodišče poskušalo vzpostaviti jasno razlikovanje med primeri, v katerih je bila stranka posamično identificirana, in primeri, v katerih ni bila, bi moralo opozoriti na potrebo po objektivni predvidljivosti sodišča in pristojnosti ter na morebitna merila, ki jih je treba upoštevati pri taki presoji, čemur se bom posvetil zdaj.

D. Bistvo: razumna in objektivna predvidljivost povzročene škode

58. Ključno vprašanje pod naslovom predvidljivosti je to: *kaj* točno bi moralo biti predvidljivo? Kraj, kjer je škoda nastala ali bi lahko nastala (drugi del sodbe Bier na splošno), ali preprosto kraj, kjer ima dejanska žrtev središče interesov (povedano drugače, le majhen del splošnega vprašanja škode)?

59. Tožeča stranka in Komisija pravilno trdita, da je predvidljivost sodne pristojnosti splošna zahteva Uredbe št. 1215/2012. Navedena je v uvodnih izjavah 15 in 16, v katerih je navedeno, da mora vsako odstopanje od načela, da se pristojnost določa po stalnem prebivališču tožene stranke,[34] to pomeni vsaka alternativna podlaga pristojnosti, „temelji[ti] na tesni povezavi med sodiščem in sporom ali ki pripomore k pravilnemu delovanju pravosodja. Obstoj tesne povezave bi moral zagotoviti pravno varnost in preprečiti možnost, da bi bil toženec tožen pred sodiščem države članice, katerega pristojnosti razumno ni bilo mogoče predvideti. To je pomembno zlasti v sporih v zvezi z nepogodbenimi obveznostmi, ki izvirajo iz kršitev zasebnosti in osebnostnih pravic, vključno z obrekovanjem.“

60. Vendar je potrebna precej dolga obrazložitev za premik od tega predloga do tistega, ki je predlagan v obravnavani zadevi: (i) tožena stranka ne bi mogla predvideti pristojnosti poljskih sodišč, ker tožeča stranka v sporni objavi ni bila imenovana; (ii) zato tožena stranka nikakor ni mogla vedeti, kdo je; (iii) zato tožena stranka ni bila v položaju, da bi lahko poznala njeno stalno prebivališče, in posledično (iv) zato tožena stranka ni mogla razumno predvideti, kje bi lahko bilo središče interesov tožeče stranke.

[33] Čeprav ostaja opazno izmuzljiva, kje bi bila torej postavljena meja, da je bila oseba „zadostno posamično identificirana“ v objavi, če se prizna možnost, da se objava lahko nanaša na osebo, tudi če ta ni imenovana.

[34] Glej tudi sodbo z dne 19. februarja 2002, Besix (C-256/00, EU:C:2002:99, točka 52).

61. Strinjam se, da bi bila taka obrazložitev lahko utemeljena, če bi se vprašanje *predvidljivosti sodišča* omejilo le na identiteto in *stalno prebivališče tožeče stranke*. Vendar to ni „predvidljivost“, na katero se nanašata navedeni uvodni izjavi. Ta predvidljivost bi morala temeljiti na tesni povezavi med sporom in sodiščem, to je na *objektivni* povezavi med sporom in sodiščem v interesu pravilnega delovanja pravosodja.

62. Moram se strinjati s tem, da se glede določanja središča interesov objektivna predvidljivost tega, kar bi se najbolje poimenovalo „težišče“ spora, zdi omejena na določitev kraja stalnega prebivališča žrtve.[35] Vendar menim, da Sodišče ne bi smelo nadaljevati po tej poti z ustvarjanjem dodatnih pravil, ki še bolj odstopajo od tega, kar bi morala biti dejanska presoja. Povedano preprosto, razumna predvidljivost težišča spora se ne bi smela v bistvu nadomestiti s tem, da založnik ve, kje ima žrtev stalno prebivališče. Ponavljam, čeprav se popolnoma strinjam s potrebo po tem, da so pravila glede pristojnosti predvidljiva, menim, da se s tako omejitvijo ne spodbuja predvidljivosti, kakršna se predvideva z Uredbo št. 1215/2012.

63. Prvič, presoja vsake osebnostne pravice vključuje vsaj dva premisleka: ne le dejanski ali družbeni položaj oškodovane stranke in škodo, ki ji je bila povzročena (torej stran žrtve), ampak tudi in predvsem naravo, vsebino in obseg določene izjave v njenem pravilnem sobesedilu (stran izjave ter njen obseg in vpliv). Predvidljivost pristojnosti je treba presoditi v preseku teh premislekov, in ne le v zvezi s predvidljivostjo ali celo poznavanjem stalnega prebivališča žrtve.

64. V teh okoliščinah se moram znova[36] strinjati s stališčem generalnega pravobranilca P. Cruza Villalóna, ki je v bistvu poudaril, kako pomembni sta predvidljivost in pravna varnost v takih okoliščinah.[37] Vrsta predvidljivosti bi vsekakor morala biti zagotovljena z opredelitvijo (objektivnega) težišča *spora*, in ne le (subjektivnega) središča interesov *žrtve*. Učeni generalni pravobranilec je zato predlagal, da bi bil preizkus „težišča“ sestavljen iz dveh *kumulativnih* elementov, od katerih bi bil eden osredotočen na tožečo stranko in drugi na naravo sporne informacije.[38] Sodišča države članice bi imela pristojnost le, če bi bil to kraj „središča interesov“ tožeče stranke *in* če bi bila „sporna informacija izražena tako, da je mogoče razumno predvideti, da je ta informacija objektivno pomembna [v tej državi članici][39]“.

65. Res je, da se zdi, da se je Sodišče do zdaj osredotočalo izključno na prvi od teh dveh dejavnikov (položaj tožeče stranke), medtem ko je molčalo o drugem (narava in vsebina besedila, s katerim naj bi bila povzročena škoda). Vendar ni nujno, da je treba ta molk razlagati kot izrecno zavrnitev pomembnosti drugega merila. Zavedati se je treba, da so bile tožeče stranke v sodbah eDate in Bolagsupplysningen v zadevnih objavah imenovane. Zato se je morda preprosto domnevalo, da so bile informacije zato objektivno upoštevne v kraju stalnega prebivališča tožečih strank ter ni bilo treba podrobno obravnavati vsebine in narave spornega besedila.

66. Ob upoštevanju tega je začetna točka element narave, vsebine in dosega nekega besedila, ki se presoja v povezavi z določeno osebo, to je tožečo stranko, ki vloži tožbo. Ali se neka izjava, uvrščena v pravilno sobesedilo, lahko razume, kot da povzroča škodo neki tožeči stranki

[35] Navedeno zgoraj v točkah 36 in 42 teh sklepnih predlogov.

[36] Glej moje sklepne predloge v zadevi Bolagsupplysningen in Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:554, točke od 99 do 103).

[37] Sklepni predlogi generalnega pravobranilca P. Cruza Villalóna v združenih zadevah eDate Advertising in drugi (C-509/09 in C-161/10, EU:C:2011:192, točka 58).

[38] Prav tam, točke od 59 do 66.

[39] Prav tam, točka 60.

v določenem kraju? Predvidljivost, na katero se cilja, je razumna predvidljivost sodišča glede na neko izjavo. Ne sme se omejiti na *ex ante* poznavanje identitete neke tožeče stranke in njenega stalnega prebivališča.

67. Drugič, če se sprejme, da mora vsebino osebnostnih pravic in morebiten vpliv nanje primarno določiti nacionalno pravo ter da je za povzročitev škode z izjavo pomembno ne le poznavanje identitete tožeče stranke, ampak – še pomembneje – vsebina in narava te izjave, ni mogoče izključiti, da lahko „geografsko opredeljena“ izjava (primarno) povzroči razžalitev v „geografsko opredeljenem“ kraju, na katerega se nanaša. Če nekdo na spletu objavi izjavo, v kateri je navedeno, da so vsi prebivalci mesta X tatovi avtomobilov ali da je edino delo, v katerem ženske iz mesta Y blestijo, prostitucija, ali bi bilo presenečenje, če bi prebivalci mesta X ali ženske iz mesta Y izpodbijali te izjave? [40]

68. Tretjič, vprašanje subjektivnega namena založnika v zvezi z dejansko objavo, ki je žaljiva, je povezano s tem elementom. Vendar ni nujno, da je spletna stran, na kateri je prišlo do kršitve, namenjena točno uporabnikom v zadevni državi članici. Medtem ko se tak subjektiven namen zahteva na primer s členom 17(1)(c) Uredbe št. 1215/2012, [41] bi povzročil dokazne težave, če bi se uporabil zunaj področja potrošniških pogodb. Prav tako ne bi bil skladen, kot pravilno poudarja poljska vlada, z različnim besedilom člena 7, točka 2, oziroma člena 17(1). Vsekakor pa ne bi bil prav smiseln glede na naravo zadevnega delikta v tem primeru. Sodišče je že prišlo do podobne ugotovitve, ko je zavrnilo uporabo podobnega merila kot protiuteži „mozaični“ pristojnosti v primerih, ki se nanašajo na kršitev pravic intelektualne lastnine. [42]

69. Prav tako bi opozoril pred uvedbo, v bistvu, „merila namena“ za spletne delikte. [43] Subjektivni namen založnika v času objave, če je sploh razpoznaven, se lahko uporabi le kot indic. Kljub temu pa ni prepričljiv. Kar pa je pomembno, je, ali – kot bi bilo na podlagi vrste objektivnih „dokazov“ razumno predvidljivo – bodo informacije, objavljene na spletu, „dovolj zanimive“ na določenem ozemlju, kar bi bralce na tem ozemlju spodbudilo, da bi dostopali do njih. Ta merila bi dejansko lahko vključevala vprašanja, kot so tematika objave, vrhnja domena spletne strani, njen jezik, oddelek, v katerem je bila vsebina objavljena, ključne besede, ki se vpišejo v brskalnike, ali register o številu uporabnikov spletne strani. [44]

70. Toda, ker se te ugotovitve nanašajo na učinek iz sodbe Bier, to je, kje je škoda nastala, je dokaj logično, da se osredotočajo na objektivni, poznejši učinek neke objave z vidika javnosti, in se primarno ne osredotočajo na prvotne in precej subjektivne namene založnika. To je vidik, na

[40] Vendar bi v zvezi z „geografsko opredeljenimi“ izjavami lahko trdili, da je zaradi takih izjav ugled prebivalcev mesta X ali žensk iz mesta Y oškodovan zgolj *nekje drugje kot* v mestu X oziroma *pri tistih, ki niso* ženske iz mesta Y, saj prebivalci mesta X oziroma ženske iz mesta Y najverjetneje vedo, da te izjave niso resnične, seveda z izjemo tatov avtomobilov iz mesta X in žensk iz mesta Y, ki se ukvarjajo s to posebno obliko storitev. To zanimivo razlogovanje bi lahko pripeljalo do ugotovitve, da je – zelo podobno kot filozofija eksternizma Jára Cimrmana – edini kraj, kjer bi geografsko opredeljene izjave lahko vplivale na nekoga, zunaj območja, na katero se nanašajo. Lahko bi tudi trdili, da so znotraj teh območij edine osebe, katerih ugled bi lahko bil oškodovan zaradi teh izjav, tiste, ki ne pripadajo tem (poklicnim) skupinam, izpostavljenim v posameznih izjavah, s čimer je vložitev tožbe zoper takšno izjavo tudi posredno dejanje samoobtožbe posamezne tožeče stranke.

[41] Enako merilo je v členu 6(1) Uredbe (ES) št. 593/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbena obligacijska razmerja (Rim I) (UL 2008, L 177, str. 6). Glej sodbo z dne 7. decembra 2010, Pammer in Hotel Alpenhof (C-585/08 in C-144/09, EU:C:2010:740), v zvezi z njeno razlago v spletnih primerih.

[42] Glej na primer sodbi z dne 3. oktobra 2013, Pinckney (C-170/12, EU:C:2013:635, točka 42), in z dne 22. januarja 2015, Hejduk (C-441/13, EU:C:2015:28, točki 32 in 33).

[43] Glej že sklepne predloge generalnega pravobranilca P. Cruza Villalóna v združenih zadevah eDate Advertising in drugi (C-509/09 in C-161/10, EU:C:2011:192, točka 62).

[44] Prav tam, točke od 63 do 65.

katerem bi morala temeljiti presoja *jasne, objektivne povezave* med *sporom* in *sodiščem* v skladu z uvodno izjavo 16 Uredbe št. 1215/2012, s čimer bi bila potem upravičena vložitev tožbe pred sodiščem kot protiutež tako rekoč neomejenemu geografskemu dosegu spletnih vsebin.[45]

71. Četrtič, ob upoštevanju tega razumevanja predvidljivosti se lahko predložitvenemu sodišču ponudi nekaj koristnih napotkov v zvezi z merili, naštetimi v drugem vprašanju. Prvi merili, ki ju je navedlo predložitveno sodišče, sta do določene mere upoštevni za to presojo: ciljna javnost in jezik objave. Toda v nasprotju s tem, kar trdi tožena stranka, in v skladu z argumenti, ki so bili že navedeni zgoraj v tem oddelku, je javnost *objektivna*. Povedano drugače, javnost, ki jo bodo te informacije najverjetneje zanimale in bo imela do njih dostop, toda ne javnost, ki je *subjektivno* opredeljena s poslovnimi načrti, vrsto in številom naslovov na spletni strani ali subjektivnim zaznavanjem založnika.

72. Nasprotno pa je težko razumeti, kako bi se drugi dve merili, ki ju je navedlo predložitveno sodišče, nanašali na odločitev o vprašanju mednarodne pristojnosti, in ne na elementa, povezana z utemeljenostjo take tožbe. To še zlasti drži za predlog, da bi bilo treba upoštevati „čas, ko je bila sporna spletna informacija na voljo uporabnikom“, ali „posamezne okoliščine [tožeče stranke]“. Oba elementa sta zagotovo pomembna pri presoji škode, ki je bila s to objavo povzročena ugledu domnevno oškodovane stranke. Vendar je njuna vloga, če sploh obstaja, veliko bolj omejena glede pristojnosti, ker se s členom 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012 zahteva le, da je bila škoda, za katero tožeča stranka zahteva ukrep, povzročena v tej pristojnosti.

73. Petič in zadnjič, vsa ta vprašanja mora nazadnje presoditi predložitveno sodišče. Vendar je treba na ravni mednarodne pristojnosti vprašanje predvidljivosti pravilno opredeliti tako, da se nanašajo na to, ali bi neka izjava – glede na svojo naravo, sobesedilo in obseg – lahko povzročila škodo neki tožeči stranki na nekem ozemlju. Zato se to torej očitno nanaša na predvidljivost nekega sodišča. Ne bi se smela omejiti na vprašanje, ali je določeni založnik vedel ali bi lahko vedel, kje je stalno prebivališče morebitne žrtve v času, ko je bilo besedilo naloženo na splet.

74. V tem smislu in na podlagi dejstev, predstavljenih pred tem Sodiščem, je resnično težko trditi, da bi bilo za založnika v Nemčiji, ki je na spletu objavil izraz „poljsko taborišče smrti Treblinka“, popolnoma nepredvidljivo, da bo nekdo na Poljskem nasprotoval taki izjavi. Zato morda ni bilo nepredstavljivo, da bi bil „kraj nastanka škode“ kot posledica te izjave lahko znotraj tega ozemlja, zlasti glede na okoliščino, da je bila ta izjava objavljena v jeziku, ki je dejansko zelo razširjen zunaj nacionalnega ozemlja. Znotraj te logike, čeprav mora vsa ta vprašanja nazadnje preučiti predložitveno sodišče, je težko razumeti, kako bi bila pristojnost iz člena 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012 lahko aksiomatično izključena.

E. (Mednarodna) pristojnost in veljavno (nacionalno) pravo

75. Glede na vse skupaj morda ni bilo povsem nepredvidljivo, da če bi po spletni objavi izjave, kakršna je ta izjava v sporu o glavni stvari, nastala škoda, bi bila ta lahko ozemeljsko opredeljena z geografsko ali nacionalno navedbo v njej. V okviru obravnavane zadeve je bolj presenetljivo to,

[45] Na splošno glede sodne prakse Sodišča in zahteve po uvedbi podobnega pristopa v spletnih zadevah glej na primer Auda, A. G. R., „A proposed solution to the problem of libel tourism“, *Journal of Private International Law*, zv. 12, 2016, str. 115 in 116; Reymond, M., „Jurisdiction in case of personality torts committed over the Internet: a proposal for a targeting test“, *Yearbook of Private International Law*, zv. 14, 2012/13, str. od 217 do 221; ali Lutzi, T., *Private International Law Online*, Oxford University Press, Oxford, 2020, točke 5.85, 5.87 in 5.88.

da bi bile lahko glede na zadevno izjavo, njeno naravo, trajanje in sobesedilo, v katerem je bila objavljena na spletu, z njo razumno kršene osebnostne pravice kogar koli ali bi se ta na kogar koli lahko posamično nanašala.

76. Toda to so dejansko vprašanja nacionalnega prava, predložitveno sodišče pa jih še ni preučilo. Nanašajo se na vprašanje, ali bi lahko tožeča stranka v obravnavanem primeru uspešno trdila, da je bila dejansko materialno oškodovana zaradi uporabe izraza „poljsko taborišče smrti“ v obravnavani zadevi. Pri tem ne gre toliko za vprašanje mednarodne pristojnosti, ampak za vprašanje vsebine oziroma morda morebitnega učinka te vsebine, če se presoja ločeno ali kot predhodno vprašanje v povezavi z upravičenjem.

77. Seveda ni vedno enostavno jasno ločiti med vprašanji v zvezi s pristojnostjo in vprašanji v zvezi z utemeljenostjo tožbe. Poleg tega bo mednarodna pristojnost v specifičnem okviru spletnih objav in kršitev osebnostnih pravic najverjetneje prav tako določila upoštevno pravo. V nasprotju z drugimi področji deliktnega prava za spore v zvezi s kršitvami osebnostnih pravic ni harmoniziranega kolizijskega pravila.[46] Posledično bi vsako pristojno sodišče uporabilo lastno notranje pravilo izbire prava, ki bo najverjetneje vodilo do uporabe lastnega materialnega prava, zlasti zato, ker se za škodo ali njen ustrezen del na tem mestu domneva, da je bila povzročena na njegovem ozemlju.

78. To pa ne pomeni, da je na ravni upoštevnega prava „mogoče vse“, kar zadeva morebitno kršitev osebnostnih pravic s spletno objavo na notranjem trgu. Namesto zaključka bi omenil dve točki, ki bi bili v zvezi s tem morda koristni za predložitveno sodišče.

79. Prvič, morda je koristno opozoriti, da člen 3(2) Direktive 2000/31/ES[47] – „če ne gre za odstopanja, ki so dovoljena pod pogoji iz tega člena 3(4) – nasprotuje temu, da za ponudnika storitev elektronskega poslovanja veljajo strožje zahteve od tistih, ki so določene v materialnem pravu, ki velja v državi članici, v kateri ima ta ponudnik sedež“.[48]

80. Sodišče je v sodbi Papasavvas pojasnilo, da se člen 3 te direktive uporablja tudi za medijske hiše, tudi če svoj dohodek ustvarjajo zgolj z oglaševanjem, in za nacionalno ureditev *civilne odgovornosti zaradi obrekovanja* v zvezi z njihovo dejavnostjo.[49]

81. V nasprotju s trditvami tožene stranke dejstvo, da se Direktiva 2000/31 uporablja v zadevah, kakršna je obravnavana, ni argument zoper pristojnost poljskih sodišč. Vendar jasno omejuje vsako sodišče v Uniji, ki je uveljavilo svojo pristojnost na podlagi člena 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012 v zvezi s ponudnikom, ki ima sedež v drugi državi članici, glede materialnopravnega izida take zadeve. Vsako tako sodišče, vključno s poljskimi sodišči, mora zato preveriti, da uporaba nacionalnega prava glede obrekovanja ne bi pripeljala do tega, da bi bila

[46] Uredba (ES) št. 864/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. julija 2007 o pravu, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti (Rim II) (UL 2007, L 199, str. 40) ne določa harmoniziranega kolizijskega pravila. Nepogodbene obveznosti, ki izvirajo iz kršitev zasebnosti in osebnostnih pravic, vključno z obrekovanjem, so bile izrecno izključene iz njegovega obsega s členom 1(2)(g).

[47] Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 25, str. 399).

[48] Sodba z dne 25. oktobra 2011, eDate Advertising in drugi (C-509/09 in C-161/10, EU:C:2011:685, točka 67).

[49] Sodba z dne 11. septembra 2014, Papasavvas (C-291/13, EU:C:2014:2209, točke od 27 do 29 in 32).

tožena stranka podvržena strožjim zahtevam, kot so tiste, ki veljajo v kraju, kjer ima tožena stranka sedež[50] (v tem primeru, v Nemčiji), če se ne uporablja nobena izjema iz člena 3 Direktive 2000/31.[51]

82. Drugič, vsaka sodna odločba, ki jo izda sodišče, ki je pristojno na podlagi člena 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012, bi morala biti glede na opredelitev v položaju, v katerem tožena stranka nima stalnega prebivališča na tistem ozemlju, priznana v drugi državi članici, ponavadi v tisti državi članici, kjer ima tožena stranka stalno prebivališče, da je izvršljiva zoper to toženo stranko. V takem primeru bi tožena stranka lahko trdila, da bi bilo tako priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v tisti državi članici v skladu s členom 45(1)(a) Uredbe št. 1215/2012.

83. V takem položaju bi bilo po mojem mnenju povsem predstavljivo, da bi sodišče zaprošene države članice zavrnilo priznanje take sodne odločbe iz dokaj preprostega razloga. Upoštevno nacionalno pravo (sodna praksa), ki se uporabi za izdajo take sodne odločbe, močno odstopa od tega, kar bi se lahko štelo za del skupnega evropskega razumevanja osebnostnih pravic.

84. Glede teh vprašanj se države članice zagotovo razlikujejo. Odločilni element osebnostnih pravic je ravno to, da so *osebne*: presojati jih je treba posamično, glede na okoliščine, v zvezi z določeno osebo in njenim dostojanstvom, posledica česar je presoja posamičnega nanašanja in škode za vsak primer posebej. Z upoštevnim nacionalnim pravom (sodno prakso) v sporu o glavni stvari[52] se to skupno razumevanje nadomešča, tako se zdi, z nacionalistično in posplošeno pravno domnevo oziroma fikcijo: osebnost *poljskega* državljana je sestavljena iz njegove nacionalne identitete, nacionalnega dostojanstva ali pravice do spoštovanja resnice o zgodovini poljskega naroda in izjave, kakršna je sporna izjava v sporu o glavni stvari, vplivajo na *poljskega* državljana, ki je preživel nacistična taborišča smrti.[53] Za pretekle kolektivne zločine enega naroda je odrejeno, da pomenijo sedanjo in prihodnjo kolektivno škodo drugega naroda, pri čemer je pripadnost narodu očitno pomembnejša od posameznika.

85. Poleg tega se seveda lahko pojavijo nadaljnji pridržki, ki izhajajo iz javne politike zaprošene države članice, kot je ustrezno ravnovesje med svobodo izražanja in varstvom osebnostnih pravic ali sorazmernost v smislu prisojenih pravnih sredstev.[54]

86. Bistvo tega oddelka in celotnih sklepnih predlogov je, da se vsak pridržek glede vsebine take sodne odločbe nanaša na utemeljenost zadeve, in ne toliko na vprašanje mednarodne pristojnosti. Razumem, zakaj bi bilo v okviru obravnavane zadeve lahko vabljivo uvesti pravilo, v skladu s katerim se lahko le osebe, ki so izrecno imenovane v spletni objavi, sklicujejo na pristojnost, ki

[50] Glej dalje na primer De Miguel Asensio, P., *Conflict of Laws and the Internet*, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham, 2020, točke od 3.141 do 3.144; in Lutzi, T., *Private International Law Online*, Oxford University Press, Oxford, 2020, točki 4.17 in 4.18.

[51] Pri čemer morata biti izpolnjena oba pogoja, tako *vsebinski* kot tudi *postopkovni* pogoj, v skladu s členom 3(4) Direktive 2000/31.

[52] Glej zgoraj točke od 8 do 10 teh sklepnih predlogov.

[53] Za širši okvir in politično usmeritev, katere del je nova nacionalna sodna praksa, glej na primer Hackmann, J., „Defending the ‚Good Name' of the Polish Nation: Politics of History as a Battlefield in Poland, 2015–18", *Journal of Genocide Research*, zv. 20, 2018, str. 587. Za povzetek nacionalne zakonodajne zgodovine glej Gliszczyńska, A., in Jabłoński, M., „Is One Offended Pole Enough to Take Critics of Official Historical Narratives to Court?", *Verfassungsblog*, 2019/10/12, https://verfassungsblog.de/is-one-offended-pole-enough-to-take-critics-of-official-historical-narratives-to-court/, DOI: 10.17176/20191012-232358-0; ter Gliszczyńska, A., in Kozłowski, W, „Calling Murders by Their Names as Criminal Offence – a Risk of Statutory Negationism in Poland", *Verfassungsblog*, 2018/2/01, https://verfassungsblog.de/calling-murders-by-their-names-as-criminal-offence-a-risk-of-statutory-negationism-in-poland/, DOI: 10.17176/20180201-165352.

[54] Glej zlasti sodbo Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija) z dne 19. julija 2018, zadeva št. IX ZB 10/18 (DE:BGH:2018:190718BIXZB10.18.0), ki je neverjetno podobna obravnavani zadevi.

izhaja iz „središča interesov“. Vendar bi se, kot sem poskusil razložiti v prejšnjih oddelkih teh sklepnih predlogov, s takim pristopom navidezno „preproste rešitve“ le ustvarile težave v prihodnosti na področju prava, ki je že obremenjeno.

87. Kot sem prav tako poskusil ponazoriti v tem zadnjem oddelku, dejansko ni nobene potrebe po kakršnih koli ad hoc pravilih. Vprašanja, ki se nanašajo na problematično vsebino vsake take nacionalne odločbe, se lahko utemeljeno in natančno obravnavajo tam: na ravni utemeljenosti take tožbe, s strani nacionalnega sodišča, ki odloča o prvotni tožbi, če se strinja s tem, da se za zadevo, ki mu je predložena, uporablja Direktiva 2000/31, in/ali potencialno s strani sodišča v kateri koli državi članici, kjer bi se zahtevalo priznanje te sodne odločbe, s čimer bi se sprožila izjema javne politike iz člena 45(1)(a) Uredbe št. 1215/2012.

V. Predlog

88. Sodišču predlagam, naj na vprašanja za predhodno odločanje, ki jih je postavilo Sąd Apelacyjny w Warszawie (višje sodišče v Varšavi, Poljska), odgovori:

– Člen 7, točka 2, Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba razlagati tako, da se za ugotovitev pristojnosti, ki izhaja iz središča interesov, ne zahteva, da je v domnevno škodljivi spletni vsebini določena oseba poimenovana.

– Vendar mora za ugotovitev pristojnosti na podlagi člena 7, točka 2, te uredbe nacionalno sodišče preveriti, ali obstaja tesna povezava med tem sodiščem in zadevnim sporom, da se zagotovi pravilno delovanje pravosodja. V posebnem okviru spletnih objav mora nacionalno sodišče zagotoviti, da je glede na naravo, vsebino in obseg določenega spletnega besedila, ki se presoja in razlaga v svojem pravilnem sobesedilu, razumna stopnja predvidljivosti potencialnega sodišča glede tega, kje bi to besedilo lahko povzročilo škodo.